Tomáš Kolich

PETR SIKULA

SLEZSKÁ UNIVERZITA
FILOZOFICKO-PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

OPAVA
2009

Tomáš Kolich

PETR SIKULA

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Obor: TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

Vedoucí práce: Miroslav Myška
Oponent: RNDr. Petr Velkoborsky, CSc.

OPAVA
2009

P R O H L A Š U J I,

že práci jsem vypracoval samostatně a použil pouze citovanou literaturu.

Souhlasím, aby tato práce byla zveřejněna zařazením do knihovny FPF SU v Opavě
a Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky ITF.

Tomáš Kolich
V Opavě 23. září 2009

Děkuji za neocenitelnou pomoc, umělecký a lidsky citlivý přístup,
kterým vedoucí práce pan Miroslav Myška
usměrňoval moji činnost na této práci.

Děkuji za výjimečnou laskavost,
vstřícnost a pomoc při shromažďování materiálů
k této práci, osobní vzpomínky,
poskytnutí dobových materiálů,
zpřístupnění alb a dalších materiálů ke zpracování jednotlivých kapitol této práce:

Petru Sikulovi

© 2009. Tomáš Kolich, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské Univerzity v Opavě

Obsah:

Úvod 6
Životní cesta 7
Vývoj tvorby 15
Zlatá 60. léta 15
Kopanice 15
Liptov 18
70. léta Ostravsko 24
Lidé z hliněné vesnice 24
Ostravská krajina 28
80. léta Užité umění 36
Jižní Morava 46
Zahraniční cesty 48
Vydávání publikací 51
Fotografování kalendářů 53
Členství ve skupinách 55
Ocenění 56
Závěr 57
Autorské výstavy 58
Výběr společných výstav 60
Realizace ve společenských interiérech 61
Publikační činnost 62
Katalogy k výstavám 63
Samostatné publikace 63
Účast v publikacích 64
Zastoupen ve sbírkách 65
Používané fotoaparáty 65
Použitá literatura 66

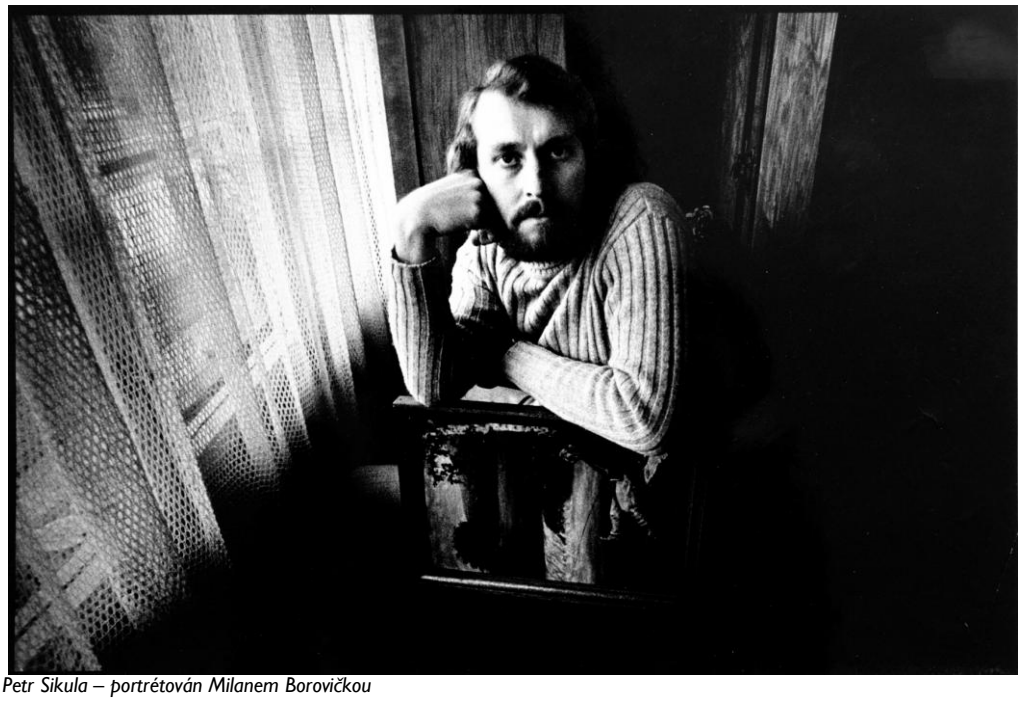

Petr Sikula – portrétován Milanem Borovičkou

„Umění má člověka potěšit a odvést od každodenních starostí."
Petr Sikula

Úvod

Narodil jsem se ve Slezsku, prožil jsem zde dětství a celý svůj dosavadní život. Prostředí, do kterého byli moji rodiče „přeneseni“ dobou, jsem dlouho odmítal, a toužil žít jinde. Jak už to bývá, z odmítaného se stává láska. Rázovití lidé, Romové, průmyslová krajina, a v kontrastu nedaleká pohoří. Stal se ze mě patriot. Začalo mne fotograficky fascinovat to, k čemu jsem předtím stěží hledal cestu. Začala mne zajímat průmyslová krajina, průmyslová architektura, stopy člověka v krajině a hlavně sama podstata člověka a lidského bytí.

Při fotografování jsem fotografoval to, k čemu jsem dlouho hledal cestu. Když jsem začal fotografovat panoramaticky a shánět se po autorech fotografujících tímto způsobem, narazil jsem na Petra Sikulu. Nejen, že tvořil své fotografické obrazy panoramaticky, ale hlavně témata jeho tvorby z dřívějška mi byla velmi blízká.

Petr Sikula působí dlouhodobě v Ostravě a je autorem, který převážnou část věnoval fotografování tohoto regionu.

Jeho dílo nevznikalo jen v samotné Ostravě, ale i na Slovensku a jižní Moravě.

V jeho tvorbě se objevuje krajina, průmyslová krajina, akt, koncipovaná reportáž, žánrová fotografie ze zahraničních cest a užité umění.

Později fotografuje v okolí Ostravy, v Beskydech, Jesenících a v povodí Odry.

To vše je mi velmi blízké, jsem patriot, a proto jsem si vybral jako téma bakalářské diplomové práce „Život a tvorba Petra Sikuly“.

Tato práce vznikala především na základě rozhovorů s Petrem Sikulou.

Životní cesta

Životní dráha Petra Sikuly začala 15. 10. 1941 ve Zlíně. Dětství a mládí prožil na moravském Slovácku, v Uherském Brodě. Otec byl vyučený zámečník a vedl živnost. Opravoval a prodával jízdní kola, kočárky a gramofony. Matka se vyučila modistkou, po narození Petra se starala o chod domácnosti, až do jeho odchodu na studia do Brna. Otec, který byl zabraný do své práce, Petra k umění, sportu, ani hudbě nevedl, ba ani jinak ho nepodporoval. Naučil ho však různým řemeslným dovednostem, jako například montování, pájení, řezání závitů. Tyto dovednosti pak Petr Sikula využil při stavbách vlastních fotoaparátů.

V roce 1947 nastoupil do první třídy a začal se z vlastního zájmu věnovat kreslení. *„Kreslení mě bavilo, i když jsem měl proporce trochu rozházené…, tak jsem kreslil podle Alšového [sic!] Špalíčku, abych se dostal do reality.“* V duchu doby ve výtvarné výchově musel překreslovat budovatelské plakáty. *„Pamatuji si na výjev hada s nápisem ´Reakce´, ležícího na kovadlině, do kterého buší dělnické ruce. Při těchto zadáních mě kreslení brzy přestalo bavit.“*

Vyjma výtvarné výchovy ve škole Petr Sikula nepřicházel příliš s výtvarným uměním do styku, spíše se věnoval kutilství. Zajímaly ho pokusy se sluchátky, krystalkou. Při kutilství zjistil, že více, než abstraktní myšlení, které musel uplatňovat v elektrotechnice a elektrice, mu vyhovuje myšlení konkrétní, jež využíval v mechanice. To se pak projevovalo i v jeho tvorbě, ve které pracoval s konkrétními motivy a symboly.

Ve svých 16 letech potkal na učilišti kamaráda, jehož strýc si udělal zvětšovací přístroj ze starého fotoaparátu. Protože Petrovi bylo kutilství blízké, zaujalo ho to a rozhodl se, že se o výrobu zvětšovacího přístroje pokusí také. Po úspěšné (mechanické) výrobě zvětšovacího přístroje, se s pomocí kamarádova strýce naučil základy zpracovávání fotopapírů. Naexponoval i první film, který předal kamarádovi na vyvolání. Protože nebyl s výsledkem vůbec spokojen, začal se sám učit vyvolávat filmy. Nakoupil si publikace věnující se zpracování černobílé fotografie, jako například Černobílá fotografie, Jak se fotografuje, Umění, které můžou dělat všichni a jiné. Po zvládnutí zpracování filmů se Petr Sikula vrátil ke zvětšování a zdokonalování

konstrukce zvětšovacího přístroje. Světlo mu stále homogenně nedopadalo na negativ, od středu ke krajům ho ubývalo. Domníval se, že když mezi žárovku a film vloží matné sklo, problém vyřeší. Úspěch se však nedostavil. Na nový zvětšovací přístroj peníze neměl, proto začal řešit problém sám. Otcova dílna byla plná 6 voltových žárovek, které napájel na kovovou destičku do několika řad vedle sebe v domnění, že zajistí rovnoměrnou distribuci světla od zdroje. Problém přetrvával, ale Petr Sikula se nevzdával. Z odborných publikací zjistil, že existuje zvětšovací přístroj s difuzní hlavou, využívající odraženého světla. Neváhal a vytvořil jakousi vanu, pod jejíž šikmé strany umístil žárovky. Výsledky byly lepší, ale expoziční časy příliš dlouhé. Vývoj plně funkčního zvětšovacího přístroje vlastní výroby Petr Sikula nakonec vzdal a začal si půjčovat zvětšovací přístroj tovární výroby od kamaráda. Pak se teprve rozhodl našetřit na vlastní, ale to bylo až po vojně v roce 1963. Prvním vlastním zvětšovacím přístrojem Petra Sikuly byl Opemus II, dodnes ho vlastní.

Když zvládl základy práce ve fotokomoře, stanovil si další cíl: naučit se fotografovat. Přihlásil se do fotokroužku v Uherském Brodě. V té době se ještě učil na obráběče kovů pro Slovácké strojírny Uherský Brod, psal se rok 1958.

Pak přišel povolávací rozkaz a Petr Sikula musel na 2 roky nastoupit na Základní vojenskou službu, kterou vykonával jako velitel tanku ve výcvikovém prostoru Milovice u Lysé nad Labem. Jak sám prohlásil, neměl zde možnost fotografovat, ani navštěvovat fotografický kroužek. Zatím zvládal jen techniku a na cílenou fotografickou práci se necítil dostatečně kompozičně zralý, ani nebyl žánrově vyhraněný. Z vojny se vrátil do Uherského Brodu v roce 1961.

Po návratu ze Základní vojenské služby musel opět nastoupit do Slováckých strojíren Uherský Brod na místo obráběče kovů. Vyrábět v třísměnném provozu pontony a mobilní vrtací soupravy studní až do důchodu se Petru Sikulovi nejevilo naplňující. Za atraktivní nepovažoval ani případné budoucí studium večerní průmyslové školy, které by mu umožnilo dělat mistra. Podle svých slov neměl potřebu hádat se na dílně s lidmi, kterým se nechce pracovat. V té době probíhal v Uherském Brodě kurz výtvarné fotografie vedený Antonínem Hinštem, který dojížděl z Brna. Teprve na jeho

přednáškách a ukázkách fotografií se Petr Sikula začínal učit, jak udělat záběr tak, aby fotografie byla působivá a lidi upoutala.

Touha naplno se věnovat fotografii a nepříliš dobré vyhlídky na seberealizaci ve Slováckých strojírnách, byly důvodem rozhodnutí seriózně studovat fotografii. Inspirací byla kniha Jacka Londona Martin Eden, kterou Petr Sikula četl na vojně. Zapálení hlavního hrdiny (mladého zlatokopa – pobudy) stát se úspěšným spisovatelem, bylo pro Petra Sikulu impulsem a energií zároveň.

Nyní bylo prvním cílem opustit strojírny. Původ Petra Sikuly a doba, v níž žil, se ho snažily držet v dělnické profesi. *„Byl jsem buržoazní produkt mého otce“*, jak říká s úsměvem. To, že se Petr Sikula narodil jako syn živnostníka, bylo argumentem stranické buňky ve strojírnách k zamítnutí jeho přihlášky na Střední průmyslovou školu grafickou v Praze. Nedostatek dělnických profesí ve strojírnách se pro něj stal oficiální pastí na dva roky. Sám k tomu říká: *„Vysloveně mne nechtěli nechat odejít.“*

Podmínkou pro jeho odchod bylo nalezení náhrady. Domluvil se s kamarádem na personálním oddělení, že první žadatel o dělnickou profesi zaujme jeho místo. *„Do 14 dnů jsem mohl odejít.“*

Petr Sikula odjel do Brna na podzim roku 1964 s myšlenkou sehnat si místo fotografa. To se mu bohužel nepodařilo, proto přijal práci v Družstvu služeb invalidů, fotografoval děti v mateřských školách. Po čtyřech měsících dospěl k názoru, že živit se tímto způsobem nelze. Změnil plán postupu: nejprve vydělat peníze, poté se věnovat fotografii seriózně, pod vedením zkušených, doplnit si středoškolské vzdělání a zkusit studium na FAMU. Vrátil se k původní profesi obráběče kovů. Zaměstnavatele si vybíral v Brně, které mu skýtalo anonymitu a eliminovalo riziko špatného kádrového posudku v přihlášce na školu.

Nastoupil do vývojové dílny družstva Destila vyrábějící kotle a nádrže na pivo a přihlásil se na přípravný tříměsíční kurz na střední školu a do Lidové školy umění Jaroslava Kvapila. Práce v Destile Petru Sikulovi vyhovovala odlišností od sériové výroby a možností si upravit fotoaparát nebo udělat drobnosti na fotoaparáty. S kolektivem však spokojen nebyl. V Destile si posléze vyrobil i první panoramatický fotoaparát podobný Horizontu. Dle jeho

slov mu závistivý kolektiv „házel klacky pod nohy“, protože na rozdíl od ostatních dělal na novém moderním soustruhu. Petr Sikula zde nehodlal setrvávat dlouho. Po absolvování přípravného kurzu se přihlásil na večerní „dvanáctiletku“. Docházel na ni rok a mezitím se přihlásil na Střední školu uměleckých řemesel.

V té době už znal jeho práce z Lidové školy umění Jaroslava Kvapila Karel Otto Hrubý, který byl zároveň kmenovým pedagogem Střední umělecko-průmyslové školy v Brně. Karel Otto Hrubý a Antonín Hinšt vedli samostatně kurzy na LŠU. Petr Sikula docházel k Antonínu Hinštovi. Vedlejší třídu, vedenou K. O. Hrubým, navštěvovali jeho budoucí kolegové z fotoskupiny Epos, František Maršálek, Jiří Horák a Rostislav Košťál.

Podle Sikulových slov *„nemělo žádný význam chodit do kroužků nebo kurzů, protože v podstatě nic nedají. Chce to školu, která dá kvalitní základ.“*

Petr Sikula složil talentové přijímací zkoušky na Střední umělecko-průmyslovou školu a nastoupil do prvního ročníku v roce 1966. V daném roce však neotvírali obor fotografie, proto byl Petr Sikula zařazen do oboru tvorba nábytku. Chtěl se věnovat fotografii, ne nábytkářství. Na přímluvu K. O. Hrubého bylo Petru Sikulovi umožněno absolvovat rozdílové zkoušky, a to díky jeho předchozímu studiu na dvanáctiletce pouze z dějepisu a dějin umění. Poté ho zařadili do druhého ročníku oboru fotografie. Byl o sedm let starší, než všichni ostatní.

Střední umělecko-průmyslová škola se studovala pouze formou denního studia. Petr Sikula už nebyl v letech povinné školní docházky a podle svých slov si musel zajišťovat finance na bydlení a stravu. Zprvu používal úspory a podporu našel i u své maminky, která ho podporovala každý měsíc částkou 300 Kčs. Finanční situaci v průběhu studia si vylepšoval obesíláním fotosoutěží. První úspěch výtvarný i hmotný Petr Sikula zaznamenal už v prvním roce (tedy ve 2. ročníku) se souborem z valašských Karlovic.

Fotoesej skrytou kamerou - Střední umělecko-průmyslová škola

Z pedagogů Střední umělecko-průmyslové školy na něj udělal nezapomenutelný dojem Karel Otto Hrubý, od kterého se nejvíce naučil při focení krajiny. Vzorem mu však byl i v ostatních žánrech. Jeho vliv na Petra Sikulu vidíme dodnes. *„Byl to výtvarný fotograf, praktik.“* Při rozhovoru je cítit, že Petr Sikula stále chová ke Karlu Ottovi Hrubému hlubokou úctu a považuje jej za „renesančního“ člověka.

Jako další osobnost, která ho ovlivnila, uvádí Ing. Oldřicha Staňka, kterého si považuje pro teoretickou přípravu.

Ve druhém ročníku vyjel poprvé s K. O. Hrubým na plenér na Valašsko, do Karlovic. Fotografie, které přivezl, uplatnil jako školní práci a rovněž byl s nimi úspěšný ve fotosoutěžích.

Tentýž rok se zúčastnil týdenního letního soustředění v Liptovské Tepličce. Podhůří Tater Petru Sikulovi učarovalo. Začal se sem vracet i v dalších letech po skončení Střední umělecko-průmyslové školy.

Studium Střední umělecko-průmyslové školy úspěšně zakončil v roce 1969.

V normalizační době, stejně tak jako za celou dobu socialistického zřízení bylo u nás povinností navštěvovat zaměstnání. Každý absolvent školy dostal umístěnku tam, kde byla jeho profese požadována. V případě další životní dráhy Petra Sikuly sehrálo roli několik okolností.

Brno se mu zdálo moc uzavřené a nějak jej *„nemohlo vstřebat“*. Ostrava se mu jevila více otevřená, jak sám říká, *„metropolitní“* a otevřená pro příliv pracujícího lidu z celého Československa.

Od strýce pracujícího ve Stavoprojektu se dozvěděl, že odtud odchází podnikový fotograf a zatím za něj nemají náhradu. Nemalou roli na rozhodnutí jít do Ostravy hrál příslib přidělení bytu. V létě roku 1969 tedy Petr Sikula nastoupil do Stavoprojektu Ostrava jako podnikový fotograf.

Rychle se rozvíjející výstavba v oblasti Ostravsko-Karvinska dávala podnikovému fotografovi různorodou práci: od focení plánů a modelů sídlišť, jejich výstavby, až po fotografie architektury. Petr Sikula se pohyboval na území nově vznikajících sídlišť Ostravy, Havířova a Orlové. S příchodem na pracoviště učinil změny vedoucí k zefektivnění práce a úspoře peněz. Opět zúročil řemeslnou zručnost, technické myšlení a schopnost improvizovat.

Ateliér na pracovišti svépomocně upravil a dovybavil světly a příslušenstvím a také upravil velkoformátový fotoaparát Linhoff na panoramatický, který více vyhovoval focení architektury. V době zaměstnání u Stavoprojektu získal řadu i mezinárodních ocenění za svou volnou tvorbu.

Petr Sikula pracoval ve Stavoprojektu až do roku 1978.

Fotografie z prací pro podnik Stavoprojekt

OD Permon - Havířov

Ulice J. Gagarina - Havířov

V době rozvázání pracovního poměru se Stavoprojektem už byl členem Českého fondu výtvarných umělců. To byl administrativní předpoklad práce „na volné noze“. Petr Sikula sháněl zakázky v různých podnicích a fotografoval kalendáře a pohlednice pro Obchodní tiskárny v Kolíně. Mimo to začal spolupracovat s Útvarem hlavního architekta města Ostravy. Dokumentoval architekturu města Ostravy a její vývoj. Zde zúročil desetiletou praxi fotografa

projekčního podniku, vynikající znalost lokality a cit pro fotografování architektury.

Po roce 1989 a rozpadu systému zadávání zakázek přes státní agentury a komise se Petr Sikula přeorientoval na reklamní fotografii, pokračoval ve vydávání kalendářů a fotografických publikací.

V současné době nejvíce fotografuje barevnou panoramatickou krajinu, ze které sestavuje kalendáře pro nakladatelství Montanex a Moravskoslezský kraj. On sám focení krajiny na kalendáře, považuje za svou volnou tvorbu.

Petr Sikula doposud žije v Ostravě, stále vystavuje, převážně soubory z cest v zahraničí. Má dva syny.

Vývoj tvorby

Zlatá 60. léta

Kopanice

1961-1966

Kopanice se nacházejí na hranicích se Slovenskem, v oblasti Bílých Karpat. Soubor Kopanice vznikl v době, kdy Petr Sikula již bydlel v Brně a zde navštěvoval Lidovou školu umění Jaroslava Kvapila. Ovlivněn fotografiemi krajiny Antonína Hinšta, se Petr Sikula začal krajině věnovat sám. Na víkendy jezdíval do Uherského Brodu, odkud na motorce vyrážel fotografovat Kopanice. Zde si utvářel vztah ke krajině, seznamoval se s rolí světla v krajině a funkcí jeho plastičnosti, a získával další cenné zkušenosti, které využil při své další tvorbě. Na souboru Kopanice je již patrný jeho formující se rukopis, který se ještě zvýraznil v souboru Liptov.

Fotografie ze souboru Kopanice

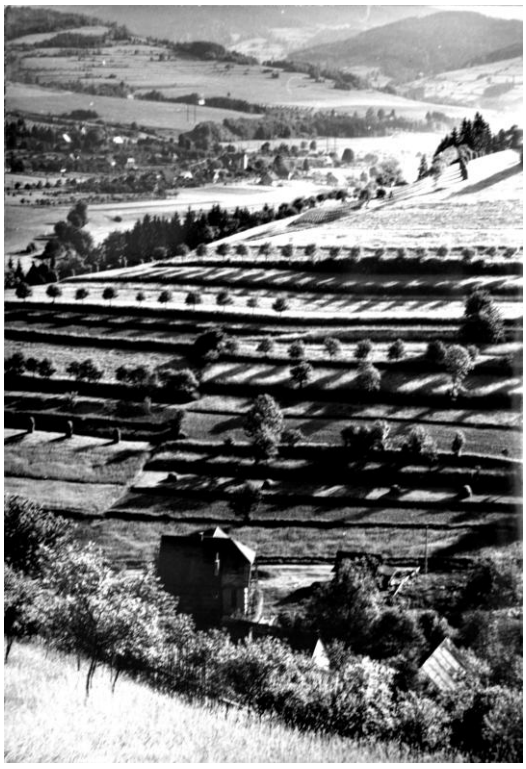

Fotografie ze souboru Kopanice

Fotografie ze souboru Kopanice

Fotografie ze souboru Kopanice

Liptov
1967-1970

Ve druhém ročníku studia Střední umělecko-průmyslové školy v Brně vyjel Petr Sikula na týdenní letní soustředění studentů SUPŠ pod vedením K. O. Hrubého poprvé do podhůří Tater, do malebné vesničky Liptovská Teplička. Byl mladým zapáleným fotografem a fascinoval ho život obyčejných lidí žijících tradičním způsobem a „ignorujících" civilizační pokrok. Uchvácen tamním prostředím se začal do Tepličky pravidelně vracet. Celý soubor Liptov vznikal v průběhu let 1967 až 1970. Petr Sikula v té době studoval, následně byl zaměstnán ve Stavoprojektu Ostrava a nemohl podstupovat dlouhé pobyty na Liptově, proto dojížděl do Tepličky o prodloužených víkendech a svátcích. Podle jeho slov byl Liptov podobný Kopanicím v Bílých Karpatech, ale mnohem fotogeničtější. Doslova řekl: *„Kam jsem se podíval, viděl jsem záběr. Škoda, že nebyly ty technické možnosti, co teď, a více času."*

Na Liptově se pohyboval léta i slovenský fotograf Martin Martinček. Oba měli fotografický zájem o stejnou lokalitu, pohledy na ni se však lišily. Martin Martinček se pohyboval na Liptově mnohem dříve než Petr Sikula. Téma Liptova pojímal spíše dokumentárně, případně formou dokumentárního nebo psychologického portrétu a méně už čistě krajinářsky. Jeho fotografie oslavují prostý lid žijící podle tradic. Vyjadřují víru, pokoru a nelehký život obyvatel Liptova a jejich smíření s ním. Dalo by se říct, že na svých snímcích zachytil jejich těžký životní úděl. Na intimních záběrech z domovů, kostela nebo při pracích vystupuje z fotografovaných jejich momentální vnitřní rozpoložení a charakterové rysy.

Přístup Petra Sikuly jako člověka přicházejícího z „civilizace" byl více idealistický. Sám o fotografiích Liptova hovoří jako o fotografiích krajinářských. Dle jeho názoru je člověk součástí krajiny, a buď s ní žije v symbióze, nebo ji vykořisťuje. V obou případech do krajiny zasahuje svou činností. Tuto jednotící myšlenku můžeme vidět v souboru Liptov, následně jako protipól v souboru Ostravská krajina a nakonec jako jakési vyvážení (usmíření) obou extrémů v abstrahované krajině Jižní Moravy. Na rozdíl od Martina Martinčeka Petr Sikula používal člověka v celkových záběrech, jako součást krajiny, jako

detail celku. Pokud zde člověk není fyzicky přítomen, jsou zde alespoň jeho stopy v podobě kultivované krajiny: pásy políček, ohrady pro dobytek, narovnané klády, seníky, nebo samotný dobytek. Na fotografiích, kde je člověk těžištěm záběru, neuvidíme jeho hlubší vnitřní prožitek. Vidíme uvolněné lidi s úsměvem, s pohledem do kamery, kteří byli vyrušeni během jejich činnosti, nebo alespoň o přítomnosti fotografa vědí. Idealizaci a subjektivizaci Liptovské krajiny lze vyčíst i z dodatečných zásahů při zvětšování. Například fotografie zimní krajiny s koňmi a sáněmi, nebo cesty mezi poli s povozem a lidmi vedoucími krávu. U posledně jmenovaného snímku Petr Sikula při zvětšování přeexponoval prostor kolem cesty, tím vynikla její linie a ve výsledné zvětšenině cesta září. Zásahy pod zvětšovacím přístrojem, nebo použitím ostrého nízkého bočního světla fotografované scény, abstrahoval prostor a „přidal na výtvarnosti“, v mnohých případech i geometricky. Jako příklad můžeme uvést pohled na zasněžené střechy Tepličky nebo zimní pohled na sklípky. U těchto dvou fotografií hrají nemalou roli i rytmus a linie.

Petr Sikula svým výtvarným pohledem a technickým zpracováním oblasti Liptova, jeho idealizací a estetizací přiblížil lidem v „civilizaci“ prostředí a život horalů v Liptovské Tepličce jinak než reportážně.

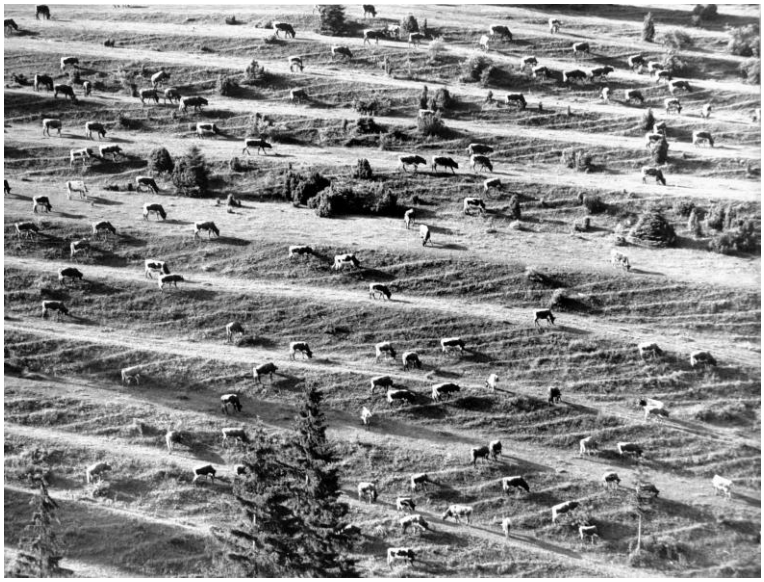

Fotografie ze souboru Liptov

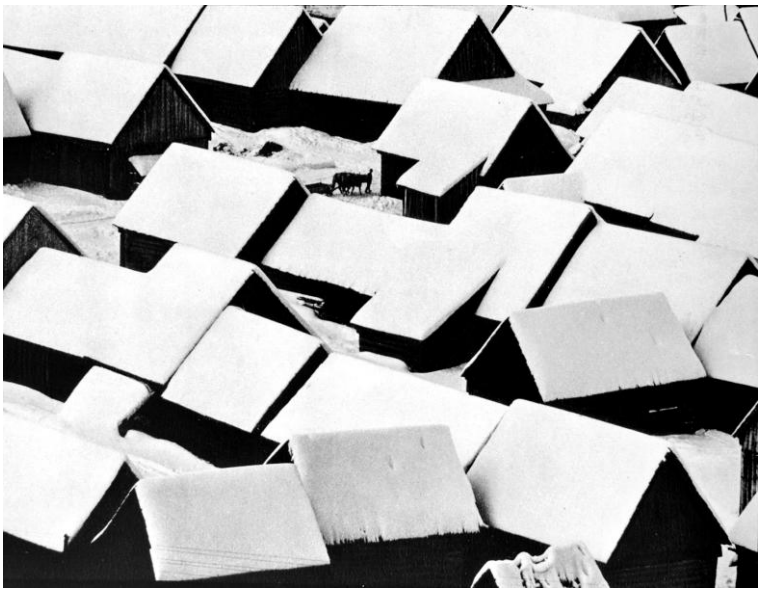

Fotografie ze souboru Liptov

Fotografie ze souboru Liptov

Fotografie ze souboru Liptov

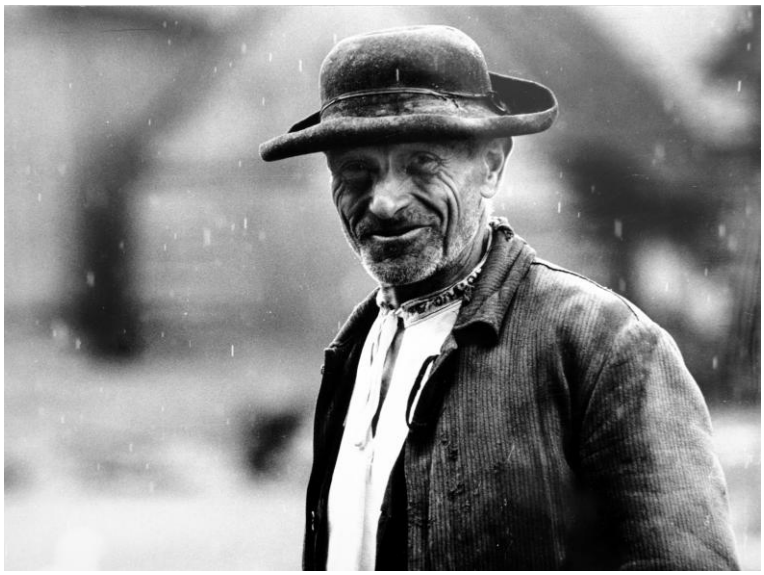

Fotografie ze souboru Liptov

Fotografie ze souboru Liptov

Fotografie ze souboru Liptov

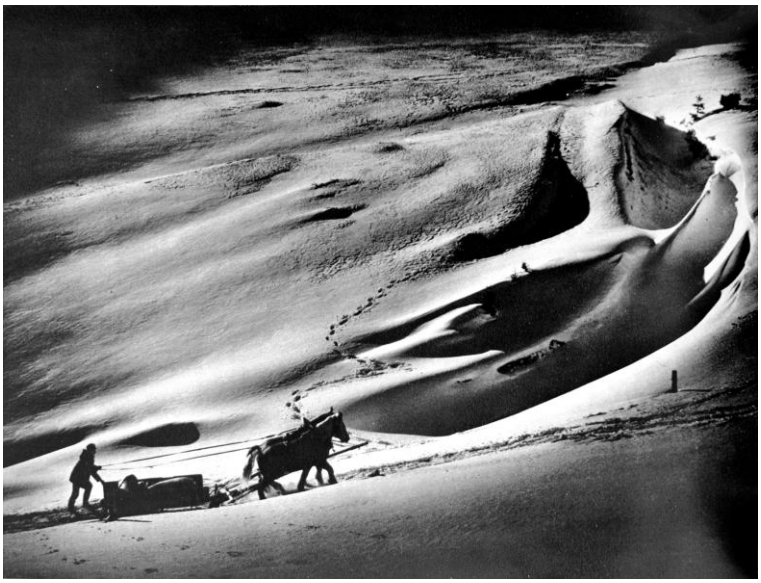

Fotografie ze souboru Liptov

70. léta Ostravsko

Lidé z hliněné vesnice

1970-1971

„V roce 1970 jsme jeli s Horákem na dovolenou na Zemplínskou Šíravu. Přes den jsme se koupali, večer jsme sedli na moped a jezdili fotografovat cikány. Vyloženě to k tomu vybízelo. Kolem byla spousta hliněných osad, záplatované střechy, žádná kanalizace ani elektřina. Když jsme přišli do osady, Cikáni se nám nabízeli k focení. Šlo to samo.“

V souboru Lidé z hliněné vesnice je vidět zaujetí Petra Sikuly pro reportáž, které se věnoval především v Brně na LŠU pod vedením Antonína Hinšta.

Z rozhovoru s Petrem Sikulou je patrná jeho fascinace exotickým prostředím romské osady i po téměř 40 letech. Pro něj, přicházejícího z prostředí novostaveb, propletených infrastrukturou a občanskou vybaveností bylo takové prostředí pravou divočinou, a to doslova za humny.

Toto nadšení a schopnost se přiblížit ke zcela jiné mentalitě za velmi krátký pobytový čas svědčí o jeho schopnosti navazovat snadno kontakt s lidmi. Z výsledných fotografií je patrná bezostyšnost fotografovaných a uvolněná atmosféra. Na většině snímků jsou zachyceni lidé s úsměvem nebo v uvolněném rozpoložení s vědomím přítomnosti fotografa.

V souboru převládá portrét, skupinové záběry a dokumentární portrét. Portrét a skupinové záběry jsou převážně jednoplánové, fotografie charakterizující vztah Romů k dětem a romskou bezstarostnost. Podstatně kompozičně výraznější, a blížící se současnému dokumentu, jsou záběry lidí ukotvených do konkrétního prostředí. Jedná se o dokumentární portréty, které mají druhý a třetí plán, výraznou kompozici a vztahy mezi plány.

Petr Sikula není jediný autor, který se v sedmdesátých letech zaměřil na fotografování Romů. Od roku 1961 se tímto tématem dlouhodobě zabývá Josef Koudelka. Svůj cyklus Cikáni začal Josef Koudelka tvořit rovněž v osadách na východním Slovensku, a následně jej rozšiřoval i v jiných zemích Evropy. Josef Koudelka má na rozdíl od Petra Sikuly k fotografování Romů zcela jiný přístup. Nepředstavují pro něj pouze exotickou atrakci, viděnou na krátkou dobu, ale také kus společné životní cesty. Citlivější, neidealizovaný přístup Josefa Koudelky je dán i jeho kočovným životem. Koudelkovy fotografie jsou přímé, mírně expresivní, příležitostně stylizované, vnitřní prožitek si divák utváří sám. Z fotografií je mnohem více cítit důvěra mezi fotografem a fotografovanými. Na snímcích je děj zasazen do prostoru a vztah prostoru s objektem dotváří atmosféru. Výsledné zvětšeniny nijak Romy neidealizují, nekritizují, nepoškozují, jen zachycují jejich život.

Dalším fotografem, se kterým se nabízí srovnání, je ostravský souputník Petra Sikuly Fedor Gabčan. Fotografování Romů se věnoval na přelomu 60. a 70. let. Jeho fotografie vznikaly také na Slovensku, konkrétně v Komárně, kam přijížděl fotografovat Romy žijící v tereziánské pevnosti, a v domcích doslova k ní přilepených. Soubor následně pojmenoval Lidé z pevnosti. Fotografie Fedora Gabčana, na rozdíl od výtvarného pojetí Josefa Koudelky, nebo optimistického podání Petra Sikuly, působí poněkud strnule. Mnohdy vyplašené pohledy do objektivu nebo strnulé výrazy fotografovaných a pravděpodobná stylizace nedává příliš prostoru divácky hlubšímu procítění.

Petr Sikula svým souborem Lidé z hliněné vesnice přinesl divákům idealizovaný pohled na Romskou komunitu žijící v osadách na východním Slovensku. Jeho hodnota spočívá ve výpovědi o podmínkách, v jakých žili, vztahu k dětem, optimismu, bezstarostnosti, vnitřní svobodě a žití přítomností. S odstupem času můžeme v tomto souboru spatřovat velký přínos pro práci etnografů.

Fotografie ze souboru Lidé z hliněné vesnice

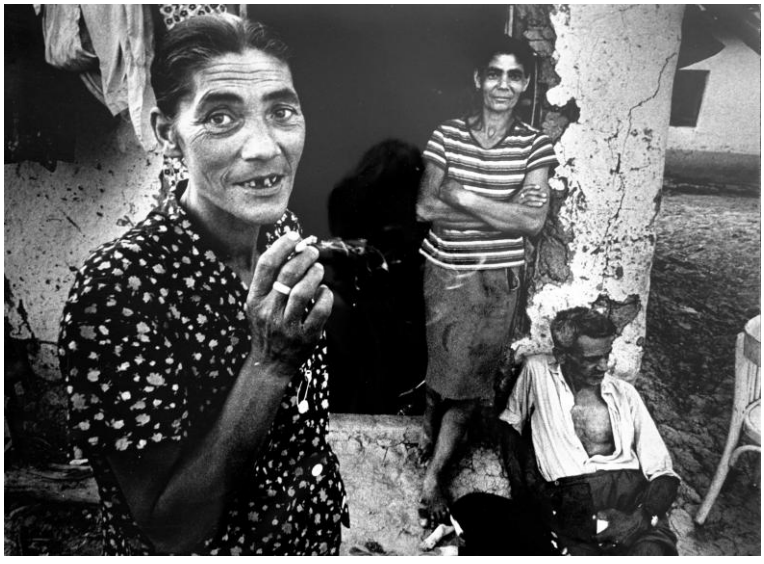

Fotografie ze souboru Lidé z hliněné vesnice

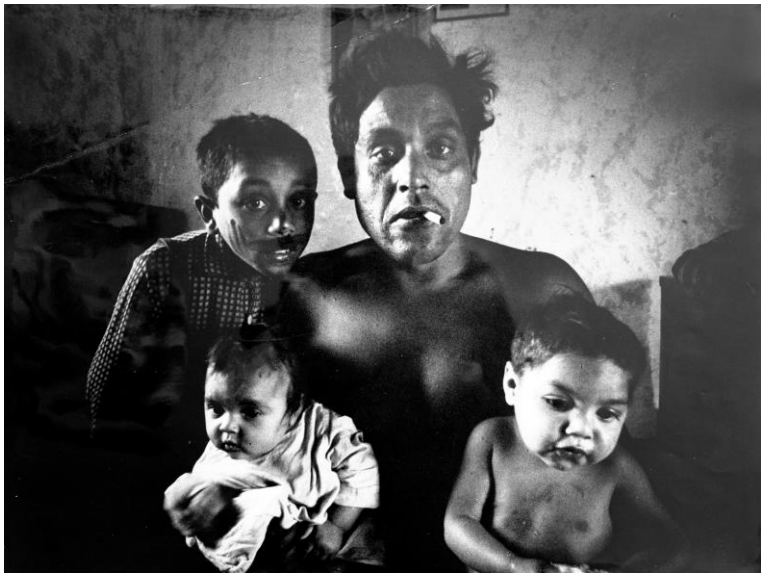

Fotografie ze souboru Lidé z hliněné vesnice

Fotografie ze souboru Lidé z hliněné vesnice

Ostravská krajina

1971-1974

Před příchodem do Ostravy prožil Petr Sikula většinu života v malebné krajině Moravského Slovácka, romanticky fotografoval Liptov a jeho okolí a život Romů na východním Slovensku.

Na Ostravsko přišel v roce 1969. Byl to pro něj neuvěřitelný kontrast. Devastace Ostravska a okolí hutním a těžebním průmyslem nabývala v 60. a 70. letech největších rozměrů. Neustále se výš a výš vršící haldy hlušiny, přeměna rybníků na usazovací nádrže zvané kaliště, vypouštění různých odpadů do Ostravice, odpichy strusky přímo do jam, odkud tekla téměř až do Ostravice. Krajina takřka bez známek života, večer zahalovaná rudou září odpichů strusky.

Na takovéto prostředí nešlo nereagovat. Petr Sikula začal fotografovat ostravskou krajinu, přesněji řečeno důsledky lidské činnosti v ní. Po fotografickém ztvárnění Liptova se Petr Sikula dostal k naprostému opaku krásy a malebnosti – ke kalištím, kalovému blátu, prachu, oblakům dýmu. Místo stromů těžní věže, vysoké pece a komíny, místo políček kalové laguny.

Motivy apokalypsy nacházel na relativně malém prostoru Ostravy – Kunčiček, mezi řekou Ostravicí a tehdejší Frýdeckou ulicí. Tamní krajina byla tak dramatická, že přitahovala nejen Petra Sikulu, ale v širším časovém horizontu mnoho dalších ostravských fotografů. S takovou intenzitou jako Petr Sikula se jí věnovali například Fedor Gabčan, Vojtěch Bartek, Antonín Válek. Záběry lidí ve zdejší průmyslové krajině vidíme i na některých fotografiích významného ostravského dokumentaristy Viktora Koláře.

Soubor Petra Sikuly Ostravská krajina obsahuje 40 fotografií a lze jej rozdělit do několika podsouborů (oblastí). Nejpublikovanější a nejznámější je část se silně působícími záběry s inscenací nahé ženské postavy do prostoru kališť. V této části souboru je patrný vliv kolegů z fotoskupiny Epos.

Další částí Ostravské krajiny jsou panoramatické záběry kališť, zobrazující většinou i přímou přítomnost člověka – devastátora v podobě mechanizace, potrubí, dočasných staveb.

Následuje část abstraktnější, v níž se Sikula zabývá hmotou, která se valí krajinou a vytváří tak jazyky tvarů s výraznými strukturami.

Na tu navazuje část zobrazující struktury související s tekutinou. Mapy na hladinách, vyprahlá rozpraskaná dna kališť, tekutina vytvářející obrazce v uhelném blátě, někdy až abstraktní.

Poslední část představuje pojetí průmyslové krajiny klasickým způsobem. Popředí tvoří detail travin, mostky, louže, následuje druhý plán a veduta v podobě hald, průmyslových staveb, odumřelých stromů, nebo trosek Ostravského hradu.

Obrázek o tom, že realizace inscenované části souboru Ostravská krajina, byla náročná jak pro Petra Sikulu, tak především pro model, jenž se pohyboval po nebezpečném povrchu kališť, si můžeme udělat u záběrů, na kterých jsou patrné detaily prostředí, nebo u fotografií zobrazující krajinu realisticky na panoramatickém formátu, nebo klasických krajinářských záběrech.

V panoramatických záběrech Petra Sikuly, nebo záběrech zabývajících se strukturou povrchů a kresbami na hladinách tekutin, vidíme v prvním plánu esteticky ztvárněnou hmotu, která až abstrahuje. Poslední plán vytvořený vedutou průmyslového areálu, nebo výsledkem působení lidské činnosti, ukotvuje první plán do prostoru. Tyto fotografie vtahují diváka do děje nehezké reality svým mohutným popředím tvořeným detailem hmoty, která se doslova valí na diváka. Na dramatičnosti přidá opět nízký horizont a vmontovaná temná oblaka.

V obdobné situaci člověka přicházejícího na Ostravsko „zvenčí“ jako Petr Sikula byl i Fedor Gabčan. Přišel sem skoro o deset let dříve, v roce 1961. Devastovanou krajinu v podobě haldy měl před okny bytu.

Fedor Gabčan ztvárnil stejné prostředí jiným pojetím než Petr Sikula. Méně připravoval inscenace záběrů předem a symboliku nevyužíval s takovou intenzitou jako Petr Sikula. Například ženské tělo před vybagrovaným kalištěm je jednou z mála takto připravovaných inscenací Fedora Gabčana, se symbolem ženy kontrastujícím se zdevastovanou krajinou. Tak silného emočního účinku jako Sikulovy fotografie však fotografie Fedora Gabčana nedosahují.

Fedor Gabčan nacházel symboly a jejich významy převážně přímo v průmyslové krajině, jak do ní přicházel. Na fotografiích vidíme například domácí zvířata v popředí, kontrastující s panoramatem Nové huti Klementa Gottwalda. Dalším příkladem nalezeného, ale následně zinscenovaného kontrastu jsou chlapci koupající se v kališti.

Nejvíc asi Fedoru Gabčanovi učarovali racci, které inscenoval také. Zobrazuje je jako symbol svobody a volnosti utopené v kalovém blátě.

Při srovnání inscenovaných fotografií Petra Sikuly a Fedora Gabčana působí soubor Fedora Gabčana poněkud nekompaktně a racci v blátě nenabízí tak strhující zážitek, jako Sikulovy nahé ženy kontrastující s kalištěm a s jasnou vedutou „Ostravských Hradčan". Dokonalé plastické osvětlení, perfektně zřetelné detaily ve světlech i stínech, v popředí i na horizontu a vmontované mraky podtrhující dramatičnost a kontrast Sikulových fotografií diváka okamžitě vtáhnou.

Sikulovy fotografie jsou kombinací promyšlené inscenace v pečlivě vybraném prostředí, vhodné volby světla nebo protisvětla. Vyfotografoval je vlastnoručně upraveným velkoformátovým fotoaparátem Linhof Technika s extrémně širokoúhlým objektivem Technikon 5,6/58 mm nabízejícím velkou hloubku ostrosti umožňující zřetelně zobrazit blízký detail i vzdálený horizont na negativ formátu 9x12cm, a následně prováděl montáž negativů pod zvětšovacím přístrojem. Výhody této úpravy fotoaparátu vidíme nejen u inscenované části souboru, ale i u fotografií s výraznou strukturou tekutin (plovoucích nečistot), nebo hmot řinoucích se na diváka a klasického krajinářského pojetí. To vše podporuje vtáhnutí diváka do děje.

V souboru Ostravská krajina autor nabízí poetický, nikoli však optimistický pohled do zdevastovaného prostředí Ostravy, která silně přitahuje i diváky bez hlubšího zájmu o životní prostředí a řadí Petra Sikulu mezi průkopníky ekologické fotografie.

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

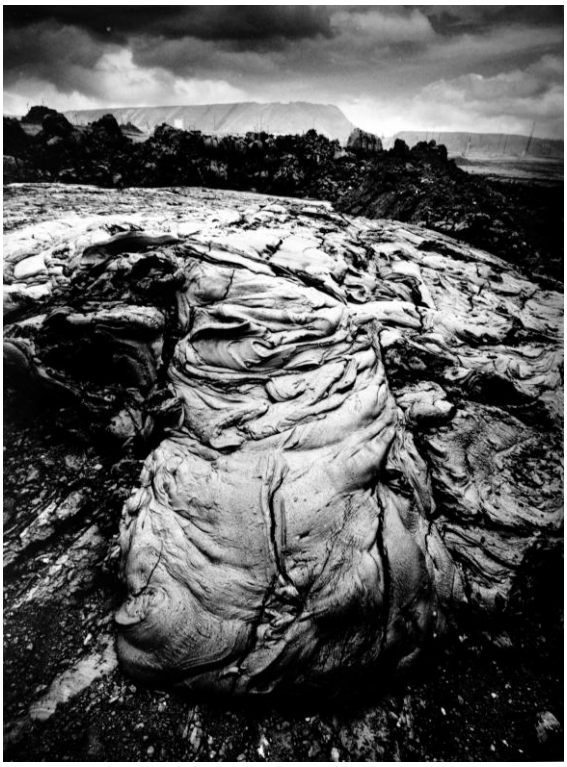

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

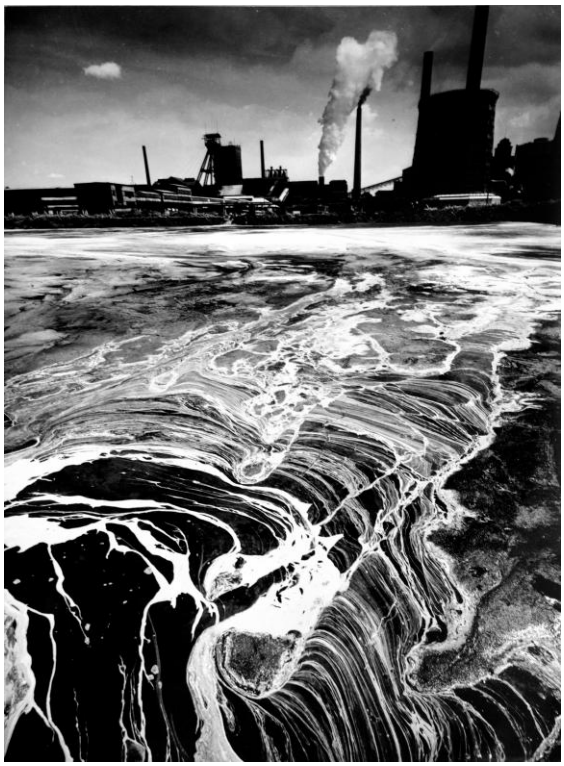

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

Fotografie ze souboru Ostravská krajina

80. léta Užité umění

Koncem sedmdesátých let Petr Sikula opouští Stavoprojekt. Dle jeho slov bylo důvodů k odchodu více: jednak spory s nadřízenou, a také údajná závist spolupracovníků, způsobená jeho úspěchy na uměleckém poli, dobrou finanční situací a možností cestovat do zahraničí. Nemalou roli při tom zřejmě hrála i skutečnost, že Petr Sikula byl již v sedmdesátých letech kandidátem Českého svazu výtvarných umělců, což mu umožňovalo pracovat na svých zakázkách. Cítil se vyštván a ztratil chuť volně tvořit. Pauza trvala podle jeho slov asi pět let.

Těžiště jeho profesní fotografické práce se z původně podnikového fotografa rozšířila o fotografování pro archiv Útvaru hlavního architekta města Ostravy, pro Obchodní tiskárny Kolín a příležitostně získával zakázky u podniků osobním kontaktem nebo přes agenturu Rapid a nakladatelství Profil.

Pro archiv Útvaru hlavního architekta města Ostravy fotografoval Petr Sikula ostravskou architekturu a její rozvoj. Vzhledem k Sikulovým známým fotografickým kvalitám v této oblasti a perfektní znalosti Ostravy nechával Petru Sikulovi Útvar hlavního architekta města Ostravy zcela volnou působnost. *„Ze začátku jsem přefocoval to, co už jsem fotil pro Stavoprojekt.“* S přibývajícími léty a pokračující výstavbou byl více směřován konkrétnějšími požadavky. Jednalo se o fotografie samostatných budov, skupin budov a letecké pohledy. Pro Útvar hlavního architekta města Ostravy Petr Sikula fotografoval až do roku 1989. Většinou jsou fotografovány širokoúhlým objektivem, výrazně komponovány a vyzvětšovány do formátu 50x60 cm.

Dalším zdrojem příjmu byly zakázky pro Obchodní tiskárny Kolín. Většinu prací tvořily pohlednice měst na Severní Moravě, převážně průmyslové oblasti Ostravska – například Olomouc, Ostrava, Český Těšín, Havířov, Karviná a Třinec. Zbytek pak byly fotografie převážně krajin, které sloužily pro vydávání samostatných i skupinových kalendářů.

Část zakázek, které si Petr Sikula zajišťoval sám, byly realizace výzdob interiérů. Těmito zakázkami se zabýval již od sedmdesátých let. Jednalo se o dekorativní velkoplošné fotografie ve veřejných prostorách. Fotografie byly

zvětšovány na metráž a pruhy metráže následně lepeny na stěnu nebo jinou podložku a fixovány bezbarvým lakem. Výzdoby interiérů dobou vzniku i obsahem mnohdy korespondují se vznikem Sikulových souborů. Například fotografie souboru Žena doplnil přírodními motivy listí a stvolů (šlahounů), čímž se staly ilustrativnějšími a nejspíše lépe prodejnými a tvořily výzdobu Beskydských hotelů a restaurací a Fakultní nemocnice v Ostravě – Porubě. Bohužel po roce 1989 a následné změně vlastníků objektů (nejen Beskydských hotelů a restaurací) a při rekonstrukcích většina realizací v minulých letech zanikla. Například: Denní bar Hvězda Ostrava se změnil na hernu, Restaurace Nad Lipinou ve Frýdku – Místku na fitcentrum, realizace z hotelu Kovák v Ostravě byla odstraněna. Výjimku tvoří Fakultní nemocnice Ostrava, která přesunula při rekonstrukci nemocniční lékárny Sikulovu velkoplošnou fotografii na onkologické oddělení.

S nakladatelstvím Profil Petr Sikula spolupracoval od začátku sedmdesátých let. Podílel se fotograficky na jimi vydávaných publikacích. První publikace, jejíž fotografickou část vytvořil, byla v roce 1974 jubilejní kniha k 20. výročí města Havířova, Havířov – socialistické město. Obsahuje 105 fotografií z Havířova a jeho okolí a zobrazuje život a práci obyvatel města, jeho architekturu a významné události v něm. Fotografie v publikaci byly fotografovány s autorovým přesahem, nad rámec běžných reportážních snímků idealizujících dobu. Jakýmsi šrámem na duši v knize Havířov je to, že je patrné, že Petr Sikula použil stejné záběry (pravděpodobně i negativy) z průběhu výstavby Havířova a jeho architektury, původně z prací pro svého zaměstnavatele, podnik Stavoprojekt. Z knihy je cítit minimální vliv období normalizace a propagandistické tendence. To už ovšem nelze prohlásit o knize Ostrava z roku 1985, kterou vytvořil spolu s Milošem Poláškem, a o níž se dá prohlásit, že sloužila k ideovým účelům.

Přesto, že se jednalo o práce na zakázku, je z nich patrný Sikulův cit pro krajinu, architekturu, kompozici, práci se světlem a řemeslná preciznost.

Ukázka fotografické práce pro Útvar hlavního architekta města Ostravy

Ukázka fotografické práce pro Útvar hlavního architekta města Ostravy

Ukázka fotografické práce pro Obchodní tiskárny Kolín

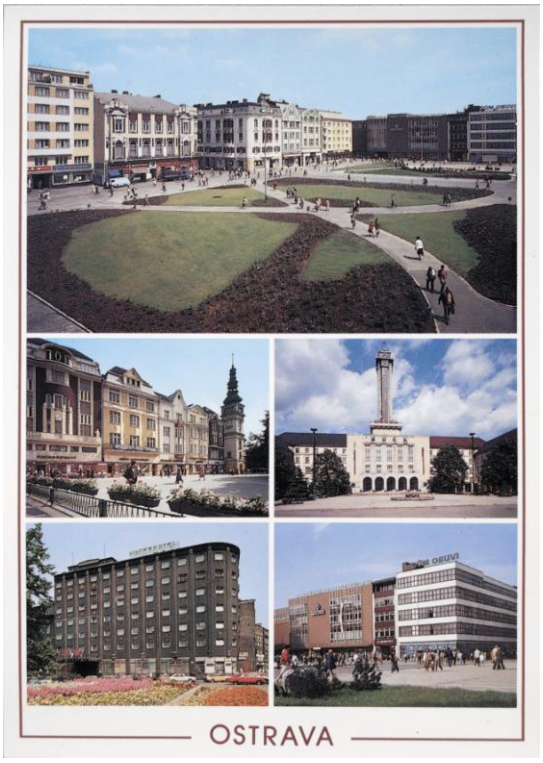

Ukázka fotografické práce pro Obchodní tiskárny Kolín

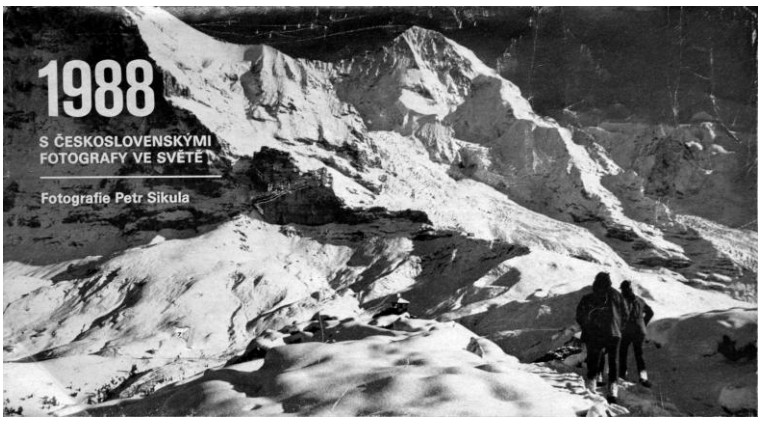

Autorský kalendář Petra Sikuly vydaný v Obchodních tiskárnách Kolín

Ukázka fotografické práce pro Obchodní tiskárny Kolín

Realizace interiéru v lékárně Fakultní nemocnice v Ostravě - Porubě

Realizace interiéru na obecním úřadě v Horní Lideči

Realizace interiéru v České spořitelně v Uherském Ostrohu

Realizace interiéru v denním baru Hvězda v Ostravě

Jižní Morava

1983

V 80. letech byl Petr Sikula „na volné noze". Živobytí mu zajišťovaly lukrativní zakázky pro Útvar hlavního architekta města Ostravy, nakladatelství Profil, Obchodní tiskárny Kolín a individuální zakázky přes komise a agenturu Rapid. V období, kdy měl své zakázky splněny, měl dostatek volného času a vracel se k fotografování krajiny. Vzal si auto a vyrazil na jižní Moravu. Projížděl jižní Moravou, přespával v autě, a fotografoval.

Jižní Morava je jediný soubor Petra Sikuly, ve kterém abstrahuje krajinu téměř na všech záběrech. Minimalistický pohled na krajinu, která přechází do abstraktních obrazců tvořených liniemi, světelným kontrastem a rytmem linií, bez měřítek ztrácí svou hmotu a stává se grafikou maximalizující estetický zážitek. Soubor Jižní Morava je autorovým nalezením rovnováhy mezi fotografováním života lidí těsně spjatými s přírodou Liptova a kultivujícími krajinu minimálně, a fanatickým drancováním přírody na Ostravsku. Jak Petr Sikula sám řekl: „*Paradoxní je, že i tato krajina* (míněna krajina jižní Moravy, pozn. autora) *je zdevastovaná. Zapříčinili to zemědělci svým necitlivým zásahem rozorávání remízků s větrolamy, a krajinu eroduje vítr.*"

Soubor Jižní Morava společně se souborem Ostravská krajina jsou zcela jistě nejvýtvarnější krajinářské fotografie Petra Sikuly. Výjimečnost fotografií souboru Jižní Morava dokazuje i to, že se ji pokoušeli napodobovat amatérští fotografové koncem osmdesátých let a s téměř totožnými fotografiemi obesílali soutěže (Richtrmoc, Vladimír: Vysočina? Vysočina! (A fotografie): Československá fotografie, 1989, č. 8, s. 372).

Fotografie ze soboru Jižní Morava

Fotografie ze soboru Jižní Morava

Fotografie ze soboru Jižní Morava

Fotografie ze soboru Jižní Morava

Žena

1982-1985

V období práce na volné noze se Petr Sikula angažoval v oblasti aktu cyklem Žena. Nacházíme zde portréty, akty a poloakty. Na romantizujících fotografiích zachycuje ženu v interiéru i v přírodě.

Ženu zobrazoval téměř vždy s drapérií a někdy ji ozdobil i šperkem. Snový nádech podtrhuje zpracování fotografií přes pérový film, tvořící velké zrno.

Některé motivy Petr Sikula později doplnil fotografiemi listí a šlahounů a použil je při výzdobě interiérů pro Beskydské hotely Frýdek – Místek a Fakultní nemocnici v Ostravě – Porubě.

V porovnání se souborem Jižní Morava, který vznikal zhruba ve stejném časovém horizontu, a stal se jedním ze stěžejních děl Petra Sikuly, nemá soubor Žena po letech tak výtvarný náboj.

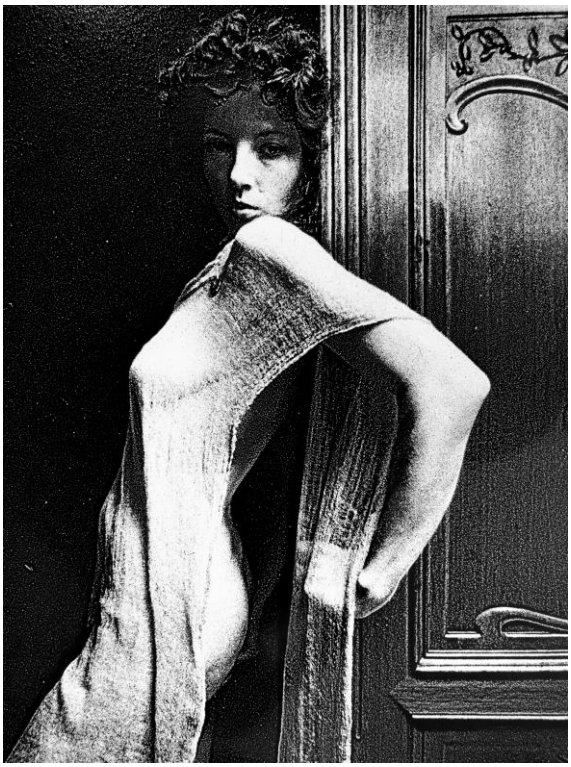

Fotografie z cyklu Žena

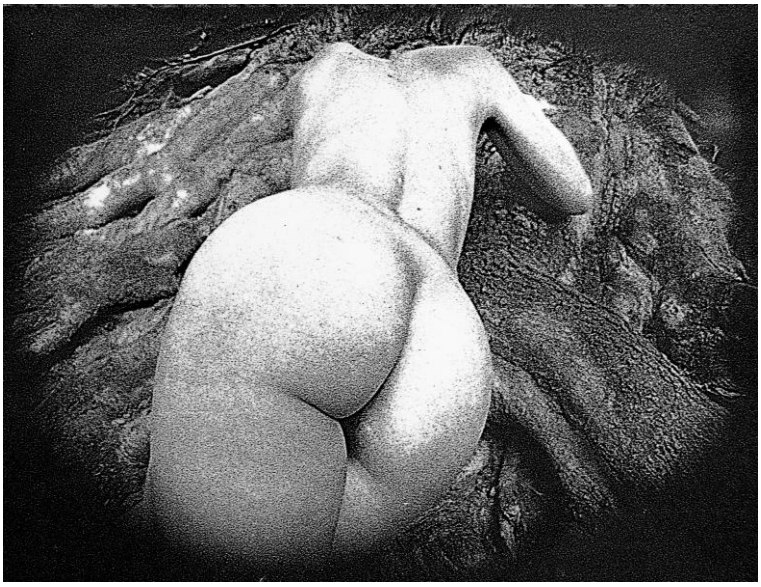

Fotografie z cyklu Žena

Zahraniční cesty

1969 – 2007
… a jezdí stále

Od počátku fotografické tvorby Petr Sikula víceméně pravidelně vyjíždí fotografovat do zahraničí. Z cest po světě přiváží fotografie krajin, reportážní fotografie a fotografie architektury. Výsledné soubory prezentuje na výstavách nebo v kalendářích.

V průběhu let se mění formáty negativů a zobrazovací technika, kterou Petr Sikula používá. Zprvu to byla Zenza Bronica, pak Horizon a nakonec přístroj vlastní výroby s objektivem rybí oko.

Poslední léta Petr Sikula fotografuje na cestách převážně rybím okem. Působivé záběry krajin a architektury stavěné zpravidla na liniích, osvětlení nebo klasické kompozici poskytují běžnému divákovi kultivovaný estetický pohled na země a místa, které zpravidla zná z klasických pohlednicových nebo katalogových záběrů.

Cesty do zahraničí

1969 Francie
1972 Sovětský svaz
1973 Egypt
1974 Německá spolková republika
1975 Keňa, Tanzánie
1976 Švýcarsko, Itálie
1978 Kuba
1980 Kypr
1981 Tunis
1982 Turecko
1983 Japonsko
1984 Egypt
1985 Portugalsko, Alžír, Řecko
1986 Holandsko, Belgie, Anglie
1987 Kuba
2000 Irsko, Francie
2001 Norsko
2002 Západní Anglie
2003 Egypt, Kréta
2004 Madeira
2005 Izrael
2006 Jordánsko
2007 Itálie

Fotografie ze zahraničních cest - Turecko

Fotografie ze zahraničních cest - Francie

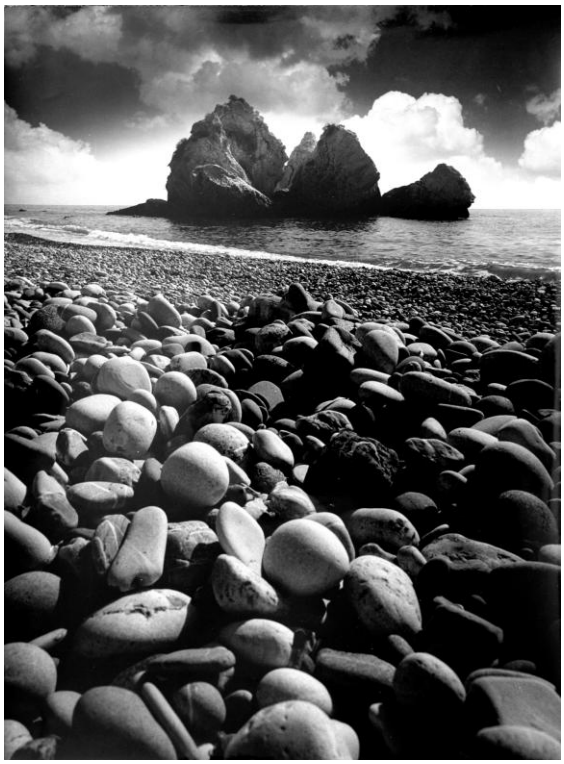

Fotografie ze zahraničních cest

Fotografie ze zahraničních cest - Egypt

Vydávání publikací

Po roce 1989 se Petr Sikula kromě reklamních fotografií, tvorby kalendářů, a cestování zabývá fotografováním knih o krajině, nebo architektuře Ostravska a okolí. Část publikací slouží ke komerčním účelům (například Jeseníky, Beskydy, Poodří, Ostravsko-Karvinsko) a část vydává město Ostrava a Moravskoslezský kraj a je používána k prezentaci města i kraje (například Jistebník, Moravskoslezský kraj, Viděno třemi).

Petr Sikula je samostatným autorem fotografií podstatné části vydaných publikací.

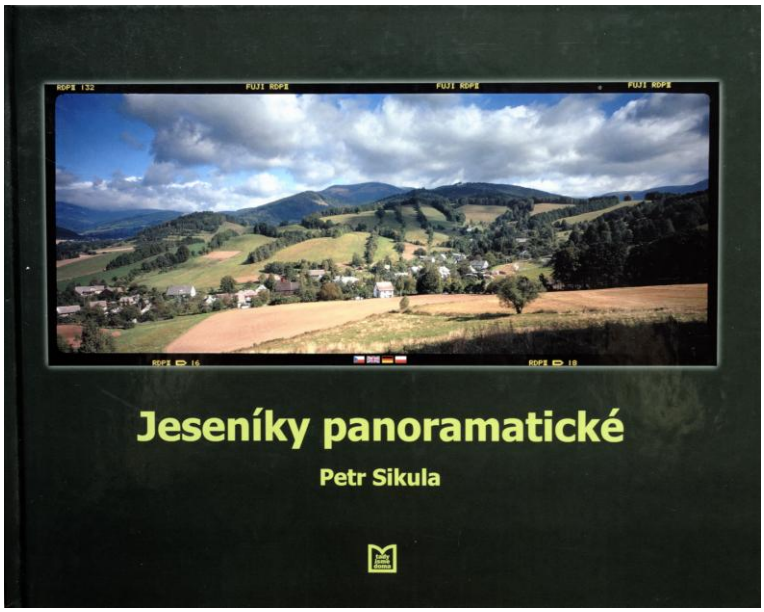

Ukázka titulní stránky publikace Jeseníky panoramatické

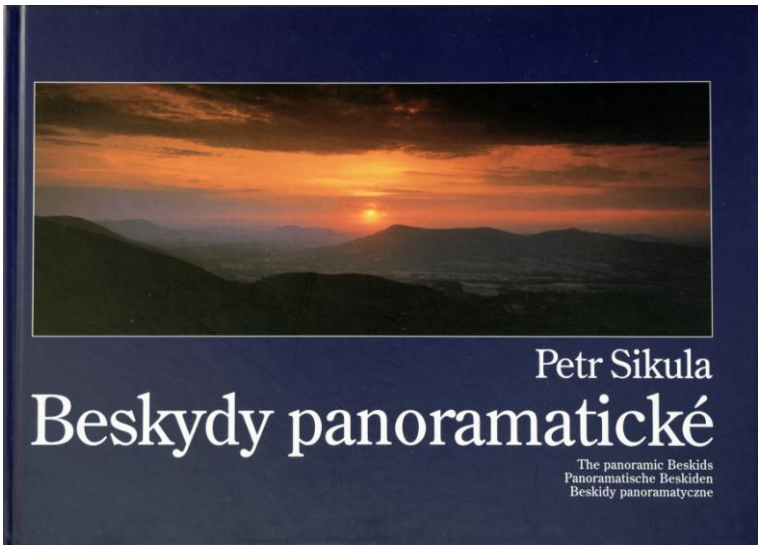

Ukázka titulní stránky publikace Beskydy panoramatické

Fotografování kalendářů

Petr Sikula se po celou dobu své práce na užitém umění průběžně věnoval fotografování kalendářů. Do roku 1989 pod hlavičkou Obchodních tiskáren Kolín vydal jen jeden autorský kalendář. Většinou poskytoval fotografie OTK a byl zařazován do společných realizací. Po roce 1989 Petr Sikula fotografuje kalendáře v rámci zakázek pro různé podniky a firmy. Od konce devadesátých let se specializuje na kalendáře panoramatické, které zároveň považuje za svou současnou volnou tvorbu a vydává je u společnosti Montanex, a.s.

Výběr kalendářů od 90. let až po současnost

1994 ŽDB – závod slévárny
Promt – drůbežářské závody
1995 Promt – drůbežářské závody
1997 Kalendáře pro reklamní agenturu Neoset
Itálie rybím okem
Nová Huť a.s.
Schneidersone Papier Praha
1998 Panoramatické kalendáře pro reklamní agenturu Neoset
Hasil
Jakl
1999 Bayer
Jeseníky
MPM
2000 Beskydy
2001 Beskydy
Region Severní Moravy a Slezska
2002 Přírodní krásy Moravy a Slezska
Krásy našich hor
Ostrava
2003 Panoramatické Beskydy
Přírodní krásy Moravy a Slezska
Krásy našich hor
2004 Panoramatické Beskydy
2005 Severní Morava a Slezsko
Ostrava
Regin Poodří
2006 Severní Morava a Slezsko
2007 Povodí Odry
2007 Severní Morava a Slezsko
2008 Severní Morava a Slezsko
2009 Severní Morava a Slezsko
2010 Povodí Odry

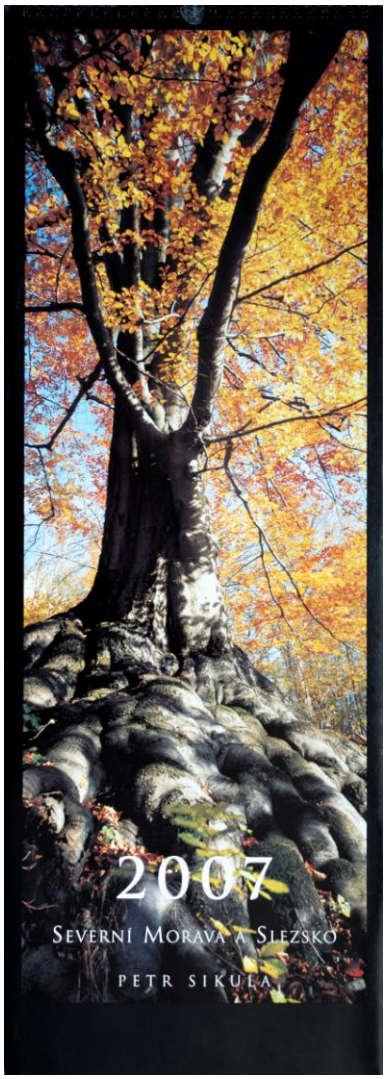

Fotografie užitá na kalendáři

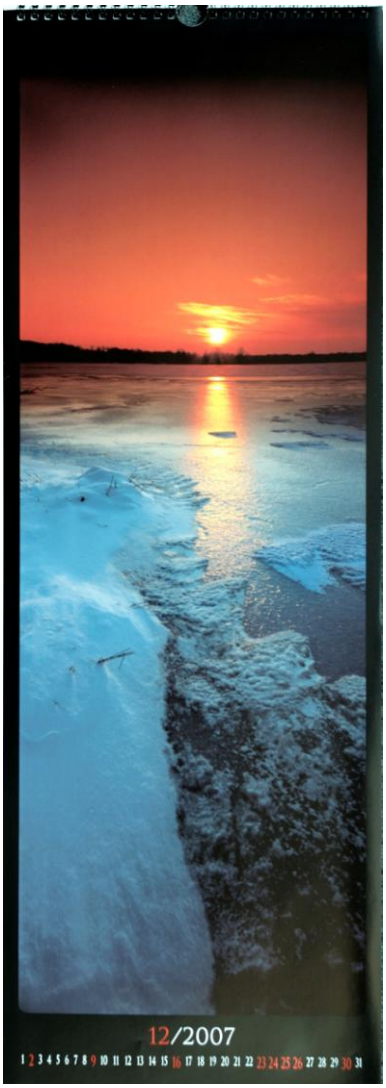

Fotografie užitá na kalendáři

Členství ve skupinách

Kromě toho, že Petr Sikula volně tvořil, fotografoval v zahraničí a věnoval se užitému umění, byl aktivním členem fotoskupin Epos a Setkání a výtvarné skupiny Oslava.

V roce 1968 se Petr Sikula seznámil ve fotoklubu v Brně s Františkem Maršálkem, Jiřím Horákem a Rostislavem Košťálem a byl přijat do fotoskupiny Epos. Převážná část tvorby této skupiny spočívala v inscenované fotografii. Podle slov Petra Sikuly výstavní aktivity Eposu vedl převážně Jiří Horák, který organizoval obesílání fotosoutěží doma i v zahraničí. Epos se stal jednou z nejvýznamnějších fotoskupin v tehdejším Československu. O její kvalitě a aktivitách vypovídá množství realizovaných výstav doma i v zahraničí a řada ocenění.

V roce 1975 se Petr Sikula připojuje k volnému sdružení fotografů Setkání, ve kterém se angažují špičkoví fotografové Čech a Moravy té doby. Skupinu kolem sebe shromáždil Taras Kuščynský. Setkání reprezentovalo špičku tehdejší výtvarné fotografie. Z pravidelných „Setkání" vznikala jedinečná portfolia tvořená originálními fotografiemi, která byla zhotovena pouze v počtu účastníků daného „Setkání".

Petr Sikula rovněž se skupinou Setkání úspěšně vystavoval v Československu i v zahraničí.

Skupina Setkání se rozpadla po roce 1983, po smrti Tarase Kuščynského, který byl jedním z organizátorů. Soubory, které vznikly v době existence této fotografické skupiny, jsou stále vystavovány.

Od roku 1990 je Petr Sikula členem výtvarné skupiny Oslava. Skupina Oslava je neformální sdružení severomoravských výtvarníků, kteří příležitostně pořádají společné výstavy. Mezi další členy jsou například Aleš Stanovský, Evžel Scholler, Miroslav Rybička, Jaromír Fajkus, Jiří Bohdálek, Boris Holub a příležitostně realizují společné výstavy.

Z hlediska fotografické tvorby Petra Sikuly byla nejvýznamnější jeho účast ve fotoskupinách Epos a Setkání.

Ocenění

Petr Sikula se začal účastnit fotosoutěží v roce 1965. První hlavní cenu získal v témže roce za cyklus Kopanice v okresní fotosoutěži v Uherském Hradišti. Od té doby obesílal fotosoutěže a salony v Československu a zahraničí a sbíral jedno ocenění za druhým. Svými fotografiemi se prezentoval na více než 250 soutěžích a salonech a byl oceněn 113 krát.

Mezi nejvýznamnější ocenění patří:

1973 - Udělení hlavní ceny a udělení laureáta na X. mezinárodním festivalu studentstva v Berlíně

1974 - Udělení hlavní ceny na prestižním festivalu Photokina v Kolíně nad Rýnem

- Udělení titulu ASČF – Autor svazu českých fotografů

- Udělení titulu Mistr SČF

1976 - Propůjčení titulu AFIAP mezinárodní fotografickou asociací

Petr Sikula získal v celostátních soutěžích první místo celkem 18 x, na mezinárodních salonech 6 x.

V roce 1978 byl přijat do Československého fondu výtvarných umění.

Od roku 1988 se Petr Sikula přestal účastnit fotosoutěží a salonů, neboť při práci „na volné noze“ byl časově více vytížen.

Závěr

Účelem této teoretické bakalářské práce bylo především zhodnotit dílo Petra Sikuly.

Petr Sikula byl jeden z nejvýraznějších fotografických tvůrců na Ostravsku v období sedmdesátých a počátkem osmdesátých let, zabývající se krajinou. Jeho tvorba byla mnohokrát oceněna na československých i evropských soutěžích a salonech. Nejvýznamnějším pak bylo ocenění v prestižní světové fotosoutěži Photokina v Kolíně nad Rýnem v roce 1974.

Sikulův individuální přístup k výrazovým prostředkům fotografie začíná ještě před samotným fotografováním tím, že si sám staví nebo upravuje fotoaparáty a objektivy. Individualizací zobrazovací techniky, která nabízí jiné zobrazení než konfekční fotoaparáty, získává „náskok" před ostatními tvůrci a dovede ho využít.

Petr Sikula zobrazuje na všech souborech krajinu dotvářenou člověkem. Krajinu neopouští ani po letech a nadále ji zachycuje na panoramatických fotografiích do kalendářů. Jeho trvalý vztah a zájem o aktuální dění na fotografickém krajinářském poli dokazuje i dlouholeté členství v porotě fotosoutěže Valašská krajina.

Petr Sikula se kromě své vlastní výstavní činnosti podílel i na aktivitách dvou nejvýznamnějších fotoskupin v tehdejším Československu 2. poloviny 20. století, Epos a Setkání, se kterými obesílal mnoho výstav a salonů v rámci Československa i světa. Účastnil se také výstav ostravské výtvarné skupiny Oslava.

Od poloviny osmdesátých let Petr Sikula přenesl těžiště své tvorby z oblasti výtvarné fotografie do oblasti užitého umění a přestal se účastnit fotosoutěží a salonů.

Dílo Petra Sikuly oslovuje diváky i po desítkách let od jejich vzniku, což dokazují stále se opakující samostatné i společné výstavy.

Petr Sikula zasvětil svůj život zobrazování krajiny ve všech jejích podobách.

Autorské výstavy

1968	Uherský Brod	- Kopanice
1970	Ostrava	- Člověk a krajina
1971	Ostrava	- Lidé z hliněné vesnice
1972	Ostrava	- Příroda a civilizace
		- Obrázky z Paříže
	Pelhřimov	- Příroda a civilizace
1974	Valšské Meziříčí	- Ostravská krajina
	Dolný Kubín	- Civilizace
1975	Ostrava	- Fotografie ze SSSR
	Brno	- Fotografie ze SSSR
1976	Uherský Brod	- Fotografie 1968 -75
	Ostrava	- Jambo safari
	Český Těšín	- Fotografie z cest
1977	Příbor	- Egypt
	Hukvaldy	- Krajiny
	Ostrava	- Egypt – Den v SSSR
1978	Příbor	- Roma
1979	Nový Jičín	- Fotografie 1971 - 79
	Frenštát	- Fotografie 1971 - 79
	Bílovec	- Fotografie 1971 – 79
	Ostrava	- Zima
	Frýdek – Místek	- Moskva-Leningrad
	Příbor	- Zima
1980	Příbor	- Fotografie 1971 - 79
	Uherský Brod	- Zimní krajina
1981	Orlová	- Zimní krajina
1982	Česká Lípa	- Fotografie 1971 – 80
1983	Ostrava	- Fotografie z Turecka a Tunisu
1985	Ostrava	- Adjustovaná fotografie (s Milošem Poláškem)
	Praha	- Výstava ke 40. výročí osvobození ČSSR
	Indie, Kambodža, Angola – Československá umělecká fotografie	
	Uherský Brod	- Pobývání
		- Fotografie z cest
1986	Most	- Zimní krajina
	Praha	- Setkání
1987	Ostrava	- Fotografie z cest
1994	Uherský Brod	- Fotografie
1995	Naarden	- Fotografie
2001	Buchlovice	- Fotografie
	Ostrava	- Fotografické ohlédnutí
2002	Šumperk	- Jeseníky panoramatické
	Bruntál	- Jeseníky panoramatické
	Krnov	- Jeseníky panoramatické
	Rýmařov	- Jeseníky panoramatické

	Ostrava	- Jeseníky panoramatické
	Příbor	- Fotografická zastavení
	Frýdek Místek	- Beskydy panoramatické
2003	Rožnov p. R.	- Beskydy panoramatické
	Příbor	- Beskydy panoramatické
	Velké Karlovice	- Beskydy panoramatické
	Frenštát p. R.	- Beskydy panoramatické
	Ostrava	- Fotografie z cest
	Bartošovice	- Poodří panoramatické
	Studénka n. O.	- Poodří panoramatické
2004	Ostrava	- Průmyslová krajina Ostravy 1971 - 74
	Poruba	- Retrospektivní výstava
	Ostrava	- Ze světa
2005	Příbor	- Fotografie z cest
2006	Ostrava	- Irsko
	Uherský Brod	- Retrospektivní výstava
	Melbourne	- Výběr z fotografií
	Uherské Hradiště	- Fotografie z cest
2007	Uherské Hradiště	- Fotografie z cest

Výběr Společných výstav

Se skupinou EPOS:

1969 Děčín
Ostrava
Pardubice
Londýn
1971 Brno
Jičín
Sydney
1972 Košice
1973 Třebíč
Kroměříž
Hejnice
Doboj
1976 Brno
Sarajevo
Doboj
Warszawa
1977 Novi Sad
1978 Liberec
Příbor
Sedlčany
České Budějovice
1980 Uherský Brod

Se skupinou SETKÁNÍ:

1976 Vsetín
1977 Frýdek – Místek
Uherský Brod
Blansko
Brno
Ostrava
1978 Žilina
Pardubice
Sedlčany
Příbor
Košice
Valašské Meziříčí
Liberec
1979 Aš
České Budějovice
Vsetín
Kralupy nad Vltavou
Kroměříž
Český Brod
1981 Česká Skalice
1982 Hradec Králové
Valašské Meziříčí
Vsetín
Seattle
1983 Vancouver
1984 Havířov
1986 Praha
Oslo
Bergen
1987 Cheb
Ústí nad Labem
Vsetín
1988 České Budějovice
Valašské Meziříčí
Šumperk
1989 Košice

Se skupinou OSLAVA:

1993 Vsetín
1994 Valašské Meziříčí

Realizace ve společenských interiérech

1974 Rekreační středisko KV KSČ na Čeladné, 150 x 80 cm
1975 Dům peněžnictví Karviná, 200 x 150 cm
1976 Čs. Státní banka, pobočka Svitavy, 300 x 100cm
1978 Obvodní národní výbor Ostrav- Poruba, 400 x 180 cm a 6 fotografií, 150 x 175 cm
1980 Krajská organizace rozvoje techniky Ostrava, 540 x 210 cm
Salónek primátora Ostravy, 400 x 300 cm
1981 Potraviny Ostrava, 900 x 140 cm
1982 Krajský národní výbor Ostrava, 3 fotografiky, 170 x 170 cm
1983 Síň družby Volgograd SSSR, 900 x 220 cm
1984 Dům důchodců Poruba, 3 fotografiky, 300 x 300 cm
Krajská nemocnice Poruba, 285 x 170 cm
NHKG, hotel Kovák Ostava, 1900 x 120 cm
1985 Beskydské hotely a restaurace Frýdek-Místek, 500 x 200, 660 x 145, 552 x 200 cm
1986 Restaurace Ostrava-sever, denní bar Hvězda, 10 fotografií, 120 x 140 cm
Albatros-knihvazárna Ostrava, 250 x 250 cm
1988 Obecní úřad Horní Lideč, 400 x 150 cm
1989 Vodovody a kanalizace Kunovice, 400 x 300 cm
1992 Česká Spořitelna Buchlovice 300 x 150 cm
1992 Česká Spořitelna Uherský Ostroh 300 x 150 cm

Publikační činnost

Recenze, medailóny, interview

Hinšt, A.: Petr Sikula. Československá fotografie, 19, 1968, s. 410-411
VL: Petr Sikula. Květy, 20,1970, č. 26, s. 36-37
Hrubý, K. O.: Procházky po výstavách. Československá fotografie, 22,1971, s. 125
Výtvarná fotografie Slezka a Moravy. Československá fotografie. 22, 1971, s. 434
Veselý, P.: Pílime haluz, na ktorej sedíme. Život, 22, 1972, č. 19, s. 22-25
Trojan, J.: AFO test. Odborář, 1972, č. 19, s. 31
Polák, J.: Fotografie burcující. Nástup 31. 8. 1972, s. 3
Výtvarná fotografie Slezska a severní Moravy. Československá fotografie, 23, 1972, s. 120-121
Borovička, M.: Civilizace očima Petra Sikuly. Revue fotografie 73, 17, 1973, č. 4, 42-45
Jírů, V.: Tvář dneška. Československá fotografie, 24, 1973, s. 146
Landschaften der Hoffnung. Fotografie (Leipzig), 27, 1973, č. 5, s. 26-33
Dvořák, K.: Dokument – protest – antikrajina? Československá fotografie, 24, 1973, s. 104-106
Z výstavy Foto 74 – Mistr SČF ve Staroměstské radnici v Praze Československá fotografie, 25, 1974, s. 410
Fotografie Milana Borovičky a Petra Sikuly ze soutěže AFO 74-75 Československá fotografie, 25, 1974, č. 20, s. 21
Petr Sikula, fotograf – výtvarník. Mladý svět, 16, 1974, č. 20, s 21
Making something of pollution. Morning Star 14. 10. 1974
Fotografie Petra Sikuly. Československá fotografie, 26, 1975, s. 332-333
Bílek, M.: Fotografie a dnešek. IV. Československá fotografie, 26, 1975, s. 552-553
Socialistické město Havířov. Československá fotografie, 26,1975, s. 51
df: Československo – sovětská výstava fotografií. Vesmír, 54, 1975, č. 8, 2. S. obálky
Dvořák, K.: Jaká je současná československá fotografie? Revue fotografie 76,20,1976, č. 1, s. 5-6
Mrázková, D.: Tsekkoslovakian valokuvavauksen kehitysteita. Valokuva, 1976, č. 8, s. 6-10
Čejka, K.: Čtvrthodinka s Petrem Sikulou. Ostravský večerník 23. 4. 1976, s. 4-5
Dvořák, K.: Motivy z prostředí práce. Revue fotografie 77, 21, 1977, č. 1, s. 5-26
Borovička, M.: Fotograf Petr Sikula. Vlastivědné listy, 3, 1977, č. 2, s. 27-29

Richtrmoc, V.: Krajinné kontrapunkty Petra Sikuly. Československá fotografie, 33, 1982, s. 8-12
Thomas, J. W.: Pictures From a Distand Land. Northwest Photography, 1982, September,s. 2
-rtm-: Petr Sikula. Odborář, 1983, č. 1, s. 32
Horský, J.: Dům fotografie a její sestry. Kulturní měsíčník, 3, 1985, č. 3, s. 16-19
Adjustované fotografie. Československá fotografie, 36, 1985, s. 290
Mazáč, P.: Cítím, že mám dluh. Ostravský večerník 2. 8. 1985, s. 5
Krtilová, A.: Pobývání na fotografických cestách. Ostravský večerník 28.1.1987, s. 4
Uhlář, Břetislav: Petr Sikula fotografuje s aparáty, které sám zhotovil. MF Dnes 1. 4. 2005, s. 12

Katalogy k výstavám

Krist, J. M.: Kopanice ve fotografii Petra Sikuly. Uherský Brod 1968
Zykmund, V.: Lidé z hliněné vesnice. Ostrava 1970
Hrubý, K. O. - Plch, L.: Fotografická skupina Epos. Brno 1971
Petr Sikula – příroda a civilizace. Pelhřimov 1972
Borovička, M.: Petr Sikula. Valašské Meziříčí 1974
Borovička, M.: Petr Sikula. Fotografie 1968-75
Mandič, M.: Izložba fotografije Foto grupe Epos. Doboj 1971
Foto groupe „Epos“. Novi sad 1977
Horníček, M.: Setkání. Valašské Meziříčí 1978
Polášek, M.: Petr Sikula. Uherský Brod 1980
Richtrmoc, V.: Výstava fotografií Petra Sikuly. Česká Lípa 1982
Machač, J. – Potyka, M.: Pobývání. Fotografie z cest. Uherské Hradiště 1985
Juza, J.: Petr Sikula. Fotografie krajiny. Ostrava 2004
Potyka, M.: Petr Sikula – Fotografie 2001
Potyka, M.: Petr Sikula – Fotografie z cest 2007

Samostatné publikace

Richtrmoc, Vladimír: Petr Sikula. Profil, Ostrava1988
Sikula, Petr: Ostrava. Agentura pro regionální rozvoj, Ostrava 1996
Sikula, Petr: Jeseníky panoramatické. Montanex: Grafis Repro, Ostrava 2001
Sikula, Petr: Beskydy panoramatické. Montanex, Ostrava 2002
Sikula, Petr: Moravskoslezský kraj. Montanex, Ostrava 2003
Sikula, Petr: Poodří panoramatické. Montanex, Ostrava 2003
Sikula, Petr: Hrubý Jeseník. Montanex, Ostrava 2004
Sikula, Petr: Opava. Montanex, Ostrava 2004
Sikula, Petr: Nízký Jeseník panoramatický. Montanex, Ostrava 2005
Sikula, Petr: Poruba. Montanex, Ostrava 2005
Sikula, Petr: Ostravsko – Karvinsko. Montanex, Ostrava 2006

Účast v publikacích

Velký Újezd v minulosti a přítomnosti. Profil, Ostrava 1974
Špaček, Zdeněk: Havířov: Socialistické město. Profil, Ostrava 1974
Svoboda, Jaroslav: Vilém Wünsche: Životem k umění a uměním k životu. Profil, Ostrava 1977
Sládek, Jan Václav: Hukvaldské miniatury. Profil, Ostrava 1979
Kožuch, Vladislav: Frýdek – Místek. Profil, Ostrava 1978
Rohel, Jan; Pieton, Ceslav: Ota Holas. Profil, Ostrava 1979
Šeiner, Ivan: Severomoravský kraj. Profil, Ostrava 1980
Pribula, Józef; Sikula, Petr: Tylko raz v zyciu. Profil, Ostrava 1983
Polášek, Miloš; Sikula, Petr: Ostrava. Profil, Ostrava 1985
Beneš, Josef; Sikula, Petr: 60. výročí založení hudebního spolku Dvořák v Uherském Brodě. Dům kultury ROH, Uherský Brod 1986
Pekárek, Jaromír; Fojtíková, Jana; Bílek, Leoš: Divadlo Jiřího Myrona Ostrava 1986: Rekonstrukce. Okresní stavební podnik, Opava 1986
Štika, Jaroslav: Československá muzea v přírodě, Osveta, Martin 1989
Rywiková, Bohdana: Jedeme do Benátek. Profil, Ostrava 1990
Marek, Jaroslav; Chrástek, František: Dramata města: dějinami Uherského Brodu a jeho obyvatel. Vars, Praha 1991
Benatzky, Jindřich a kol.: Havířov. Havířov 1995
Sikula, Petr; Navrátil, Stanislav: Bruntálsko, Okresní úřad, Bruntál 1996
Šerka, Josef: Ostravská nová radnice. Město Ostrava, Ostrava 2000
Fričová, Ivona: Morava, krásná zem… Tigris, Zlín 2002
Sikula, P.; Kubacáková, O.; Otisk, M.: Ostrava. Montanex, Ostrava 2004
Stencel, Kamil; Sikula, Petr: Studénka. Montanex, Ostrava 2004
Mackovčin, P.; Sedláček, M.: Ostravsko, chráněná území ČR, svazek X. Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha 2004
Šimčík, Petr; Sikula, Petr; Špic Štefan: Viděno třemi: Moravskoslezský kraj. Moravskoslezský kraj, Ostrava 2008

Zastoupen ve sbírkách

Uměleckoprůmyslové museum v Praze
Etnografický ústav Moravského zemského muzea
Státní ústřední archiv, Sbírka SČF, Praha
Opavské zemské muzeum
Archiv města Ostravy
Moravská galerie Brno

Používané fotoaparáty

1961 Exa
1963 Praktina
1963 První panoramatický fotoaparát vlastní konstrukce a výroby, formát 4,5x16cm
1969 Asahi Pentax – kinofilm
1970 Linhof s techniconem
1972 Vlastní konstrukce a výroba fotoaparátu na rybí oko 17mm, formát 6x6cm, výstup kruhu 4,5 cm
Horizont, formát 24x58 mm
1976 Zenza Bronicu 6x6
1978 Mamyia Press 6x9cm
Vlastní úprava Zenza Bronicy S2A pro potřebu fotografování architektury
1979 Vlastní výroba fotoaparátu 6x14, podle fotoaparátu Linhof Technorama
1995 Pentax 6x7
2004 Sony F828
2007 Nikon D80

Použitá literatura:

Domes, Karel: Velký Újezd v minulosti a přítomnosti. Profil, Ostrava 1974
Špaček, Zdeněk: Havířov: Socialistické město. Profil, Ostrava 1974
Polášek, Miloš; Sikula, Petr: Ostrava. Profil, Ostrava 1985
Richtrmoc, Vladimír: Petr Sikula, Profil, fotografická řada edice Podoby, 1988
Mrázková, Daniela; Remeš, Vladimír: Cesty československé fotografie. Mladá Fronta 1989
Štika, Jaroslav: Československá muzea v přírodě, Osveta, Martin 1989
Čevela, Ladislav: Krajinářská fotografie ve sbírce SZM v Opavě po roce 1945, ITF, 1993
Benatzky, Jindřich a kol.: Havířov. Havířov 1995
Potyka, M.: Petr Sikula – Fotografie 2001
Sikula, Petr: Jeseníky panoramatické. Montanex: Grafis Repro, Ostrava 2001
Kolář, Viktor: Viktor Kolář. Torst 2002
Koudelka, Josef: Josef Koudelka. Torst, Praha 2002
Šimánek, Vít: Romové v české fotografii, ITF, 2003
Juza, J.: Petr Sikula. Fotografie krajiny. Ostrava 2004
Birgus, Vladimír, Mlčoch, Jan: Česká fotografie 20. století, Uměleckoprůmyslové museum v Praze a nakladatelství Kant, Praha 2005
Potyka, M.: Petr Sikula – Fotografie z cest 2007
Palkovičová, Eva: Fedor Gabčan, Magisterská diplomová práce ITF, 2008
Československá fotografie, ročníky 1988 až 1997
archív + rozhovory: Petr Sikula